

УДК 331

Нагорняк Г.С. – к.т.н., доц., Баган Г., Балицька Н., Іванців О. – ст. гр. БУМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ВАЖЛИВОГО КРОКУ ПЕРЕХОДУ ДО ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.т.н., доц. Нагорняк Г.С.

Nahorniak H.S., Bagan H., Balitska N., Ivantsiv O.
Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

IMPLEMENTATION OF EFFECTIVE INNOVATION-TECHNOLOGICAL POLICY AS AN IMPORTANT TRANSITION TO ECONOMY OF KNOWLEDGE IN UKRAINE

Supervisor: PhD. Nahorniak H.S.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційно-технологічна політика, економіка знань, інноваційна економіка.

Keywords: innovation, innovation development, innovation-technology policy, knowledge economy, innovative economy.

Формування трансформаційної економіки України відбувається на базі нового технологічного способу виробництва, що обумовлює значні зміни у системі мотивації та стимулювання працівників. Аналіз еволюції мотиваційного механізму у високорозвинених країнах чітко позначає тенденції до зростання ролі науки, наукового знання, кваліфікації кадрів. Сьогодні багато говорять про перехід до економіки, що базується на знаннях (knowledgebased economy), чи до інтелектуальної економіки. Це означає, що у світі наука і її досягнення безпосередньо впливають на параметри економічного росту. Економічне зростання, підвищення рівня та якості життя населення забезпечується у даний час переважно завдяки розвитку науково-технічної сфери. За оцінками спеціалістів, у промислово розвинутих країнах науково-технічний прогрес забезпечує не менш 80% приросту ВВП. В Україні зміни у механізмі мотивації до праці тільки починаються, і для прискорення цього процесу необхідні визначені передумови. До них, насамперед, відноситься використання інновацій, з упровадженням яких з'являються нові, більш ефективні методи мотивації і стимулювання працівників.

Держава повинна бути зацікавлена у створенні сприятливого середовища для розвитку ефективної інноваційної економіки. Саме вона покликана забезпечити всі необхідні політичні, правові, організаційні та економічні передумови для розвитку інноваційної економіки, основою якої є постійне відтворення та впровадження у виробництво нових знань. Нова державна економічна політика України на етапі становлення інноваційної економіки повинна бути спрямована на серйозні зміни, перш за все, у масовій свідомості суспільства, оволодіння ідеї, що основне багатство полягає в інтелектуальному ресурсі, а не в надрах. Узагальнення практичного досвіду

економічно розвинених країн з інноваційною економікою показує, що вагома роль в цих процесах належить державі та тієї інноваційно-технологічної політики, яку вона проводить. Сучасна інноваційно-технологічна політика розглядається як діяльність держави, спрямована на формування необхідних умов і передумов для всебічного розвитку креативного класу у постіндустріальному суспільстві й ефективної інноваційної економіки, метою якої є задоволення суспільних потреб на принципах гуманізації та культурних цінностей. Інноваційно-технологічна політика в умовах постіндустріального суспільства перестає бути інструментом великомасштабного використання природних ресурсів, що призводить до незворотного руйнування навколишнього природного середовища. Сучасна інноваційно-технологічна політика є єдиною основою здорового розвитку соціуму та перетворюється в інструмент формування гармонійної соціально-економічної структури суспільства, де все більше зростає частка сфери виробництва нематеріальних і духовних благ та повернення сфери матеріального виробництва у межі екологічно ефективної взаємодії людини з навколишнім середовищем. Основою інноваційно-технологічної політики, здійснюваної державою в постіндустріальному суспільстві, повинна бути система заходів, які б змогли забезпечити прогресивні структурно-технологічні зрушення в економіці, що дозволяють створювати конкурентоспроможний продукт.

Основними напрямками сучасної інноваційно-технологічної політики є: розроблення та впровадження нанотехнологій, гена інженерія, мультимедійні інтерактивні інформаційно-комунікаційні системи, високотемпературна надпровідність, космічна техніка, тонка хімія, комп'ютерне моделювання та проектування, електронна промисловість, обчислювальна, оптико-волоконна техніка, програмне забезпечення, телекомунікації, роботобудування, виробництво та перероблення газу, інформаційні послуги. Основне завдання інноваційно-технологічної політики на сучасному етапі розвитку національної економіки – вирішити головні проблеми української економіки, пов'язані з ліквідацією диспропорцій і низькою ефективністю її виробничо-технологічної структури та формуванням нової структури, адекватної структурі споживання постіндустріального суспільства.

У першу чергу, вдосконалення інноваційно-технологічної політики повинно бути пов'язано з реформуванням наукомістких виробництв, діяльність яких повинна бути спрямована на розроблення та реалізацію оновленого асортименту продукції та підвищення її якості. Основними напрямками інноваційно-технологічної політики держави, спрямованої на підвищення ефективності інноваційної економіки, повинні бути: оптимальна диверсифікація; стимулювання інноваційної діяльності; пільгове оподаткування та кредитування; бюджетне дотування; митне регулювання (митні преференції); ефективна амортизаційна політика; вдосконалення системи ціноутворення; законодавчий захист вітчизняних товаровиробників та їх прав інтелектуальної власності, державний протекціонізм; нормативно-правове регулювання та адміністрування; патентно-ліцензійна діяльність з метою поширення нововведень; участь у проєктах, результати яких мають подвійне призначення та застосування; адаптація інноваційних проєктів до регіональних особливостей умов їх реалізації. Розроблення основних напрямків інноваційно-технологічної політики держави вимагає обґрунтування системи заходів щодо стимулювання інноваційної діяльності на всіх етапах життєвого циклу розроблення та виробництва наукомісткої продукції, включаючи поширення на фундаментальні дослідження й інвесторів. Стимулювання інноваційної діяльності в інноваційній економіці має забезпечуватися комплексом заходів, що включають створення сприятливого економічного клімату, що стимулює зацікавленість у впровадженні науково-технічних досягнень і приплив інвестицій в основний капітал; законодавчу охорону прав інтелектуальної власності тощо.